

JANE AUSTEN

Persuasiune

Traducere din limba engleză de
ALEXANDRU MACOVESCU

Prefață de
DRAGOȘ ZETU

PREFAȚĂ

La sfârșitul secolului al XIX-lea societatea engleză trecea printr-un proces de transformare ale cărui motoare erau, pe de o parte, Revoluția Franceză și cea americană, influențate de ideile Iluminismului și, pe de altă parte, revoluția industrială, prin care se dorea trecerea de la producția manuală la aceea realizată cu ajutorul mașinilor. În această perioadă, diferențele dintre clasele sociale, care constituiseră vreme de secole baza relațiilor sociale din Anglia, încep să-și piardă din importanță și trec printr-un proces de reevaluare. Astfel, clasa de mijloc superioară, care se bucură de mai multă prosperitate datorită schimbărilor aduse de revoluția industrială, începe să rivalizeze cu aristocrația, devenind din ce în ce mai interesată de cultivarea bunelor maniere, de educație și de etichetă. Romanele lui Jane Austen surprind tocmai aceste schimbări de la începuturile modernității și urmăresc îndeaproape mutațiile care au loc în fibra socială a Angliei pe măsură ce vechile ierarhii sunt contestate.

Jane Austen s-a născut pe 16 decembrie 1775, în Steventon, un orășel din sud-estul Angliei. Deși strămoșii săi aveau titluri nobiliare, mama și tatăl ei, rector al parohiei anglicane din Steventon, aleg să ducă o viață simplă, integrându-se în mica nobilitate locală. Interesant este că Jane nu a avut parte decât de cinci ani de educație propriu-zisă, după toate rigorile. Cu toate acestea, și-a desăvârșit educația acasă, fiind o cititoare avidă. În adolescență a scris piese de teatru, versuri și romane de dimensiuni reduse, mai ales parodii ale romanelor sentimentale, preferate de cititorii englezi de la sfârșitul secolului. În 1811 publică romanul *Rațiune și simțire*, iar în 1813, *Mândrie și prejudecată*, ambele

bucurându-se de o receptare pozitivă, care însă nu i-a adus nicio notorietate din cauza faptului că au fost publicate sub anonim, apoi *Emma*, în 1815. În 1818 aveau să apară postum, în același volum, *Mănăstirea Northanger* și *Persuasiune*.

Prin urmare, în 1818, când a fost publicat romanul *Persuasiune*, puțini cititori cunoșteau sau admirau opera lui Jane Austen. Pe de o parte, romanul continuă preocupările scriitoarei, prezentând cu mare acuratețe viața personajelor, care aparțin mai ales micii nobilimi rurale, cu un accent notabil pe condiția socială a femeii, însă, pe de altă parte, romanul reprezintă o critică penetrantă a standardelor sistemului de clase sociale, atitudine mai puțin vizibilă în scrierile anterioare.

Persuasiune pare să prezinte toate ingredientele romanului sentimental. În acest tip de ficțiune, accentul cade pe diferitele probleme întâlnite de bărbați cu un caracter ireproșabil și de femei pline de virtuți, în încercarea lor de a duce vieți fără de cusur din punct de vedere moral. Asemenea povești didactice promovau un anumit standard de moralitate, încurajându-i pe cititori să creadă că acest tip de conduită este mereu răsplătit și apreciat. Totuși, așa cum se observă în *Persuasiune*, Austen se eliberează de constrângerile acestui tip de roman după rețetă, concentrându-se pe descrierea realistă a tensiunilor dintre eroina Anne Elliot și societatea în care trăiește.

Romanul urmărește povestea familiei Elliot – formată din sir Walter și cele trei fiice ale sale, Elizabeth, Anne și Mary – care în vara anului 1814 este nevoită să renunțe la domeniul său din Somersetshire, din cauza cheltuielilor extravagante ale lui sir Walter. Acesta continuă să mențină un stil de viață pe care nu și-l mai poate permite, în dorința de a demonstra tuturor descendența înaltă a familiei sale și apartenența la „adevărată societate”. Domeniul Kellynch Hall urmează să fie închiriat de familia amiralului Croft, pe care Anne o cunoaște de mai mulți ani. În 1806, fratele doamnei Croft, căpitanul Frederick Wentworth,

Respectăm drepturile de autor
făcuse cunoștință cu Anne, de care se îndrăgostise. Din păcate pentru tânăra fată, care îl iubea, la rândul ei, pe căpitan, sir Walter, orbit de pretențiile nobiliare și de o doză importantă de snobism, se opune uniunii dintre cei doi, pe motiv că Frederick nu are o avere semnificativă. Nedorind să-și înfrunte familia, Anne cedează și rupe logodna cu marea ei dragoste. Dar iată că mutarea familiei Croft pe domeniul din Somersetshire prilejuiește numeroase întâlniri între foștii iubiți, care însă se feresc să reia legătura, dialogând numai atunci când regulile de etichetă o cer. Loialitatea față de propria familie și sentimentul datoriei pe care fusese obligată să le adopte cedează treptat locul unei vizibile maturități dublate de un simț din ce în ce mai dezvoltat al independenței.

Este de folos să amintim câteva dintre reperele care defineau, la începutul secolului al XIX-lea, rolul femeii în societatea engleză. Practic, femeile erau prizoniere ale claselor sociale cărora le aparțineau prin naștere, singura posibilitate de a avea acces la o poziție superioară pe scara socială fiind numai prin căsătoria cu un bărbat cu avere și statut. Femeile din clasele superioare aveau răgazul de a se educa, însă nimeni nu aștepta de la ele să dezvolte o gândire independentă. Moralitatea strictă a vremurilor cerea ca femeile să corespundă unui standard care a rămas în istorie sub denumirea de *the angel in the house/îngerul din casă*. Conform acestui rol de gen, tinerele aveau nevoie să dețină atributele unui adevărat înger: supunere, gingășie, politețe desăvârșită, discreție. Critica feministă care se ocupă de studierea acestei epoci vorbește de un adevărat „rol decorativ” al femeii.

Persuasiune reflectă schimbările care au loc în ceea ce privește atitudinea societății față de femei și, în același timp, pune în discuție constrângerile la care acestea erau supuse. Anne a suferit ca urmare a respectării unui cod moral strict și a acceptării rolului social impus de familia sa și de clasa socială din care făcea parte. Ea este nevoită să plaseze simțul datoriei față de familie mai presus de propriile dorințe, astfel încât nu se poate

Respectiv, în cazul în care...

căsători cu bărbatul pe care îl iubește. Dacă la sfârșitul romanului cei doi primesc acordul de a se căsători este pentru că tânărul căpitan Frederick Wentworth devine acceptat în lumea bună datorită averii pe care o făcuse între timp și prestigiului său social.

Jane Austen juxtapune în acest roman sentimentul datoriei și lupta lui Anne pentru individualitate și împlinire personală. Anne iese învingătoare din această luptă, reușind, în același timp, să rupă tiparele care limitau opțiunile de viață ale femeilor și să facă dovada că femeile sunt raționale, cultivate și inteligente, cu o viață interioară intensă, independentă de rigorile clasei sociale din care fac parte. Austen empatizează cu eroina sa, rezultatul fiind un roman agreabil, o frescă socială plină de compasiune.

DRAGOȘ ZETU

CAPITOLUL III

— Cu permisiunea dumneavoastră, sir Walter, zise domnul Shepherd într-o dimineată petrecută la Kellynch Hall, pe când punea jos ziarul, aș vrea să remarc că situația actuală ne este favorabilă. Această pace va prilejui întoarcerea acasă a tuturor ofițerilor de marină bogați. Toți vor dori să-și găsească o locuință. Nu poate exista un moment mai bun, sir Walter, de a alege un chiriaș responsabil. În timpul războiului, mulți au făcut avere. Dacă ne-ar apărea în cale un amiral bogat, sir Walter...

— Ar fi un om foarte norocos, Shepherd, răspuse sir Walter. Asta-i tot ce pot zice. Cel mai mare trofeu pentru el ar fi Kellynch Hall, indiferent câte a dobândit înainte. Nu-i așa, Shepherd?

Domnul Shepherd râse, așa cum știa că trebuie, la auzul acestei remarci spirituale, apoi adăugă:

— Permiteți-mi să observ, sir Walter, că, în ceea ce privește afacerile, gentlemanii din marină sunt foarte serioși. Nu prea știu cum procedează în afaceri, dar îmi iau libertatea de a recunoaște că au vederi extrem de liberale și că, probabil, vor fi chiriași la fel de onorabili ca alții pe care i-ați putea găsi. De aceea, sir Walter, mi-aș permite să vă sugerez, ca urmare a zvonurilor apărute, să vă faceți cunoscute intențiile, căci știm cât de greu este să ne ținem acțiunile și planurile departe de urechile și curiozitatea celorlalți. Faima are dezavantajele ei. Eu, John Shepherd, pot ascunde orice probleme de familie vreau, pentru că nimeni nu e interesat de mine, dar toți sunt cu ochii pe sir Walter, așa că e mai greu să scăpați de ei. De aceea îndrăznesc să presupun că nu m-aș mira prea mult dacă, în ciuda precauțiilor pe care le-am luat, se va răspândi vreun zvon credibil. Prin urmare, așa cum

am menționat, întrucât solicitările vor urma neîndoielnic, eu, unul, le-aș lua în considerare mai ales pe acelea venite din partea bogaților comandați de marină. Îngăduiți-mi să adaug că, în două ore, pot fi oricând la dumneavoastră pentru a vă scuti de efortul de a răspunde personal solicitărilor.

Sir Walter nu catadicsi decât să dea din cap aprobator. Dar imediat, ridicându-se și plimbându-se prin cameră, remarcă sarcastic:

— Cred că mulți gentlemen din marină ar fi surprinși să se afle într-o casă grandioasă precum aceasta.

— Fără îndoială că s-ar uita în jurul lor și i-ar mulțumi lui Dumnezeu pentru norocul care a dat peste ei, zise doamna Clay, care era de față: o adusese tatăl ei, pentru că nimic nu-i făcea mai bine doamnei Clay ca o plimbare cu trăsura până la Kellynch. Dar sunt de acord cu tatăl meu că un marinar ar fi un chiriaș de dorit. Am cunoscut o mulțime de oameni de acest fel și, în afară de vederile lor liberale, sunt nespuse de eleganți și amabili din fire! Dacă hotărâți să lăsați aici aceste tablouri de preț, sir Walter, vor fi în mare siguranță. Tot ce se află în casă și în jurul ei va fi excelent întreținut! Grădinile și tufele vor fi îngrijite ca și acum. Nu trebuie să te temi, domnișoară Elliot, că grădina dumitale de flori va fi neglijată.

— Cât despre toate astea, replică sir Walter pe un ton rece, presupunând că voi fi convins să-mi închiriez casa, nu m-am hotărât ce privilegii să mai adaug la ea. Nu sunt înclinat să-l avantajez pe chiriaș. Desigur că va avea acces liber în parc, precum alți ofițeri de marină sau oameni de condiție bună, dar ce restricții aș putea impune în alte locuri de relaxare, încă nu m-am gândit. Nu mă încântă ideea că cineva s-ar apropia prea mult de tufele mele și aș sfătui-o pe domnișoara Elliot să ia toate măsurile necesare în privința grădinii ei de flori. Vă asigur că nu sunt deloc dispus să-i fac chiriașului de la Kellynch Hall prea multe favori, fie el marinar sau militar.

După o scurtă pauză, domnul Shepherd îndrăzni să spună:

Respect pentru oamenii de știință

În toate aceste cazuri, există reguli stabilite de comun acord între proprietar și chiriaș. Interesele dumneavoastră, sir Walter, sunt pe mâini bune. Aveți încredere în mine că mă voi îngriji ca niciun chiriaș să nu aibă alte drepturi în afara celor convenite. Îndrăznesc chiar să afirm că John Shepherd va manifesta de două ori mai mult instinct de posesie față de avutul acesta, sir Walter Elliot, decât dumneavoastră înșivă.

Acum luă Anne cuvântul:

— Cred că ofițerii de marină, care au făcut atât de multe pentru noi, ar fi îndreptățiți în aceeași măsură ca și alți oameni la confortul și privilegiile oferite de orice cămin. Marinarii muncesc din greu pentru a-și atinge scopul de a se bucura de confort, trebuie s-o recunoaștem cu toții.

— Foarte adevărat, foarte adevărat. Vorbele domnișoarei Anne sunt foarte adevărate, confirmă domnul Shepherd.

— O, da! i se alătură și fiica sa.

Dar replica lui sir Walter nu se lăsă mult așteptată.

— Această profesie își are utilitatea sa, dar nu mi-ar plăcea s-o aibă unul dintre prietenii mei.

— Chiar așa! sună răspunsul însoțit de o privire mirată.

— Da, din două rațiuni mi se pare ofensatoare. Am și două motive întemeiate să aduc obiecții. Mai întâi, pentru că este un mijloc al persoanelor de condiție joasă de a-și face un renume nemeritat și de a primi onoruri la care tații și bunicii lor nici n-au visat, iar în al doilea rând, pentru că îi răpește mișelește unui bărbat tinerețea și vigoarea. Un marinar îmbătrânește mai repede ca alți oameni. Am observat asta toată viața. Mai mult decât în altă profesie, un om din marină se află în mare pericol să fie jignit de ascensiunea unuia căruia tatăl său de abia catadicsea să-i vorbească sau să fie el însuși obiectul disprețului celorlalți. Într-o zi din primăvara trecută, eram în oraș, în compania a doi bărbați, exemple grăitoare ale teoriei mele, lordul St. Ives, al cărui tată știm cu toții că a fost un paroh de țară care nu avea ce mânca, și un anume amiral Baldwin, cu cel

mai jalnic aspect pe care vi-l puteți închipui. Fața îi era de culoarea mahonului, aspră și colțuroasă, plină de riduri, avea nouă fire de păr cărunte pe o parte, iar în rest doar un pufuleț. „Pentru numele lui Dumnezeu, cine e bătrânul acesta?”, l-am întrebat pe un prieten (sir Basil Morley) care era cu mine. „Bătrân!”, exclamă sir Basil, „e amiralul Baldwin. Câți ani crezi că are?” „Șaizeci”, am spus, „sau, poate, șaizeci și doi.” „Patruzeci”, răspunse sir Basil, „doar patruzeci.” Închipuți-vă ce uimit am fost, n-am să-l uit ușor pe amiralul Baldwin. N-am văzut niciodată așa un exemplu groaznic de ce poate face dintr-un om o viață petrecută pe mare și sunt aproape sigur că așa se întâmplă cu toți marinarii: sunt aruncați de colo-colo și expuși unor tipuri diferite de climă și vreme, până când nu se mai pot arăta în lume. Păcat că nu-i lovește damblaua înainte să ajungă la vârsta amiralului Baldwin.

— Vai, sir Walter, strigă doamna Clay, sunteți prea aspru cu ei! Aveți puțină milă de bieții oameni. Nu toți se nasc frumoși. Sigur că marea nu are darul de a le spori frumusețea. Marinarii îmbătrânesc înainte de vreme, am observat și eu asta, își pierd repede aspectul tineresc, dar nu se întâmplă același lucru cu mulți oameni care au alte profesii, poate cu majoritatea? Soldații din serviciul activ nu o duc nici ei mai bine și chiar în profesii mai liniștite, în care se muncește din greu cu mintea, dacă nu fizic, rari sunt oamenii pe al căror chip nu se văd ravagiile timpului. Avocatul trudește, mereu măcinat de griji, doctorul este tot timpul la datorie, noapte sau zi, și face drumuri pe orice vreme, chiar și preotul... se opri o clipă să se gândească la ce ar putea spune despre preoți... Și chiar preotul... știți că e nevoit să meargă în case unde oamenii au tot felul de boli și să-și riște sănătatea și aspectul într-o atmosferă nocivă. De fapt, așa cum m-am convins de mult timp, deși orice profesie este necesară și onorabilă în felul ei, norocoși sunt numai aceia care nu trebuie să practice niciuna, care duc o viață tihnită la țară, își fac singuri programul, în funcție de dorințe și necesități, și locuiesc pe proprietatea lor,

fără să se zbată să aibă mai mult. Numai ei au norocul, așa zice eu, să se bucure de sănătate și de un aspect plăcut cât mai mult timp. Nu cunosc altă categorie de oameni care să piardă atât de puțin din frumusețe când nu mai sunt așa tineri.

Se părea că domnul Shepherd, în dorința lui de a atrage bunăvoința lui sir Walter asupra unui chiriaș care să fie ofițer de marină, avusese darul previziunii, căci prima solicitare de închiriere a venit chiar de la amiralul Croft, cu care se împrietenise la puțin timp după aceea, pe când participa la adunarea trimestrială¹ a judecătorilor de pace din Taunton. Și, într-adevăr, primise unele informații despre amiral de la un coleg din Londra. Conform raportului pe care se grăbi să-l trimită la Kellynch Hall, amiralul era de loc din Somersetshire și strânsese o avere frumoasă, iar acum dorea să se stabilească în ținutul natal și venise la Taunton să vadă câteva case din imediata apropiere, pentru care se dăduseră anunțuri de închiriere, dar acestea nu fuseseră pe placul său, apoi auzise din întâmplare (când ajunsese aici, domnul Shepherd observase că era exact cum prevăzuse: problemele lui sir Walter nu puteau rămâne un secret) de posibilitatea ca însuși Kellynch Hall să fie de închiriat. Și, înțelegând ce legătură era între el (domnul Shepherd) și proprietar, amiralul i se prezentase celui dintâi pentru a-i pune unele întrebări și, după o lungă întrevedere, își exprimase preferința pentru acel loc, pe care nu-l știa decât din descrieri. Îi dăduse domnului Shepherd, vorbindu-i despre viața lui, toate dovezile că era un potențial chiriaș cât se poate de responsabil.

— Și cine este amiralul Croft? întrebă sir Walter cu răceală și suspiciune.

Domnul Shepherd răspunse că e un gentleman de familie bună și menționează de unde, iar Anne adăugă după o scurtă pauză.

¹ *Quarter sessions* sau *courts of quarter sessions* (engl.), sesiuni de judecată în cadrul cărora se judecau delictе de mică importanță; se întruneau de patru ori pe an (n. red.).

Respect pentru un adevărat amiral al Albionului. A luat parte la bătălia de la Trafalgar, iar după aceea a fost trimis în Indiile de Est. Cred că a stat acolo mai mulți ani.

— Atunci sunt cu totul și cu totul încredințat, observă sir Walter, că fața lui e cam la fel de portocalie precum manșetele și perlerinele livrei servitorilor mei.

Domnul Shepherd se grăbi să-l asigure că amiralul Croft era foarte sănătos, viguros și, pe deasupra, și un gentleman desăvârșit în concepțiile și purtarea sa. Aproape sigur că va fi de acord cu toate condițiile, își dorea doar o casă confortabilă pe care s-o închirieze cât mai curând cu putință, știa că trebuie să plătească pentru utilități, știa ce chirie se plătea de obicei pentru o casă mobilată de acest fel, însă nu s-ar fi mirat ca sir Walter să ceară mai mult. Se interesase de conac, ar fi bucuros să-l ia în primire, dar nu făcea mare caz din asta. Spunea că mergea uneori la vânătoare, dar nu împușca nimic, era un adevărat gentleman.

Domnul Shepherd a fost convingător în acest subiect, subliniind toate detaliile despre familia amiralului, care făceau din el un chiriaș ideal. Era căsătorit, dar nu avea copii: exact situația familială cea mai dorită. O casă nu era niciodată bine îngrijită, fără o femeie care să se ocupe de ea, observă domnul Shepherd. Nu știa dacă mobila ar avea de suferit la fel de mult în lipsa unei doamne, ca în cazul în care ar fi existat mai mulți copii. O doamnă fără o familie numeroasă era sigur că va avea cea mai mare grijă de mobilă. O văzuse și pe doamna Croft, era la Taunton cu amiralul și fusese de față aproape tot timpul cât au discutat despre închiriere.

— Mi s-a părut o doamnă foarte manierată, amabilă și iscusită, continuă el. A pus mai multe întrebări despre casă, condiții și impozite decât soțul ei și părea mai pricepută la afaceri decât el. Mai mult, sir Walter, am aflat că are niște rude în acest ținut, adică e sora unui gentleman care a trăit aici, așa mi-a spus chiar ea: e sora domnului care locuia acum câțiva ani la Monkford.

Vai de mine! Cum îl cheama? În clipa asta, nu-mi pot aminti numele său, deși l-am auzit de curând. Penelope, draga mea, mă poți ajuta cu numele domnului care stătea la Monkford, fratele doamnei Croft?

Dar Penelope discuta cu atâta însuflețire cu domnișoara Elliot, încât nu îl auzi.

— Nu știu la cine te referi, Shepherd. Nu-mi amintesc de niciun gentleman care să fi locuit la Monkford, de pe timpul bătrânului guvernator Trent.

— Vai de mine! Ce ciudat! Cred că în curând am să-mi uit și propriul nume. Era un nume pe care îl cunosc foarte bine, îl știam pe gentleman din vedere, l-am întâlnit de sute de ori. Odată a venit să mă consulte, așa îmi amintesc, în privința încalcării proprietății de către unul dintre vecinii lui. Argatul fermierului intrase în livadă, gardul – dărâmat, merele – furate, prins asupra faptului, iar după aceea, în pofida sfatului meu, au ajuns la un compromis. Foarte ciudat, nu?

După o clipă, Anne zise:

— Vă referiți la domnul Wentworth?

— Wentworth e numele! Domnul Wentworth e acea persoană. A avut parohia din Monkford, știți, sir Walter, cu oarecare timp în urmă, pentru doi sau trei ani. Sunt sigur că vă amintiți de el.

— Wentworth? A, da, domnul Wentworth, parohul din Monkford. M-ai încurcat cu termenul de gentleman. Credeam că vorbești despre un om cu avere. Domnul Wentworth era un nimeni, mi-aduc aminte: fără multă școală, fără nicio legătură cu familia Strafford. E de mirare cum ajung așa comune numele multor nobili.

Întrucât își dăduse seama că această rudă a familiei Croft nu-l impresionase pe sir Walter, domnul Shepherd n-a mai adus vorba de ea, începând iar să insiste, cu tot zelul, asupra aspectelor favorabile: vârsta, numărul redus de membri și averea; excelenta impresie pe care și-o făcuseră despre Kellynch Hall, interesul

deosebit de a închiria casa, de parcă fericirea lor supremă era să fie chiriașii lui sir Walter, un lucru extraordinar, în cazul în care ar fi fost incluse în planurile secrete ale lui sir Walter cu privire la îndatoririle unui chiriaș.

Până la urmă a reușit, deși sir Walter nu îi privea întotdeauna cu ochi buni pe cei care intenționau să locuiască în casa lui și nu-i considera destul de bogați ca s-o închirieze la un preț așa de mare. A acceptat ca domnul Shepherd să înceapă tratativele cu amiralul Croft, care mai era încă la Taunton, și să fixeze o zi în care să vadă casa.

Sir Walter nu era foarte inteligent, dar avea destulă experiență de viață ca să-și dea seama că n-ar găsi un chiriaș mai potrivit, din toate punctele de vedere, ca amiralul Croft. Atât reușea să înțeleagă, iar vanitatea lui găsi consolare în statul social al amiralului, care era destul de înalt, deși nu exagerat de înalt. „Am închiriat casa amiralului Croft”, ar suna extrem de bine, mult mai bine decât „reședința domnului X sau Y”; un „domn” (poate cu excepția unei jumătăți de duzină din întreaga națiune) necesita întotdeauna explicații. Un amiral este o persoană importantă, care nu poate niciodată constitui un motiv de înjosire pentru un baronet. În toate tratativele și discuțiile lor, sir Walter Elliot trebuia să aibă întotdeauna întâietate.

Nimic nu se putea face fără acordul lui Elizabeth, dar ea înclina așa mult în favoarea mutării, încât a fost fericită să fie totul stabilit repede de un chiriaș la îndemână și nu a rostit niciun cuvânt din care să reiasă că s-a răzgândit.

Domnul Shepherd a fost împruternicit să acționeze în consecință și, nici nu se ajunsese bine la acest rezultat, că Anne, care ascultase cu atenție toate discuțiile, a părăsit camera, în căutarea aerului răcoros de afară, care să-i atenuze roșeața din obraji. Și, pe când se plimba prin dumbrava ei preferată, a spus oftând încet: „Poate că în câteva luni, el se va plimba pe aici”.

CAPITOLUL IV

Acest „el” nu era domnul Wentworth, fostul paroh din Monkford, oricât de mult ar fi dat de bănuieț împrejurările, ci un oarecare căpitan pe nume Frederick Wentworth, fratele lui, care fusese numit comandant datorită curajului dovedit la St. Domingo și care, nefiind imediat angajat, venise în Somersetshire în vara anului 1806. Neavând niciun părinte în viață, rămăsese la Monkford o jumătate de an. Era pe atunci un tânăr extrem de arătos, înzestrat cu multă inteligență, spirit și strălucire; iar Anne, o fată foarte drăguță, blândă, modestă, sentimentală și cu mult bun-gust. Numai jumătate din atracția pe care o simțeau unul pentru altul ar fi fost de-ajuns, căci el nu avea nimic de făcut, iar ea pe nimeni de iubit în afară de el. Prin urmare, întâlnirea a doi tineri cu așa calități avea să ducă la rezultatul așteptat. S-au obișnuit treptat unul cu celălalt și, după ce s-au cunoscut mai bine, s-au îndrăgostit repede și profund. Ar fi greu de spus care dintre ei a găsit mai multă perfecțiune în celălalt sau care era mai fericit. Ea, pentru că îi primea declarațiile de dragoste și cererea în căsătorie, sau el, pentru că îi fuseseră acceptate.

A urmat o perioadă de fericire deplină, dar scurtă. Necazurile au început în curând. Când Anne i-a spus lui sir Walter, acesta nu i-a refuzat consimțământul și nici n-a afirmat că nu se vor căsători niciodată, în schimb, a fost foarte dezamăgit, a adoptat o atitudine glacială și tăcută, în hotărârea lui de nezdruccinat de a nu face nimic pentru fiica sa. Considera alianța degradantă, iar lady Russell, în a cărei mândrie exista mai multă blândețe și înțelegere, o percepea ca fiind una extrem de nefericită.

Anne Elliot, cu toate avantajele originii, frumuseții și inteligenței sale, să-și irosească viața la 19 ani, să se logodească la 19 ani cu un tânăr care nu avea cu ce să se laude în afară de propria persoană și care era lipsit de speranțe de viitor, doar cu o profesie nesigură, ar fi fără îndoială un pas greșit la care lady Russell se gândea cu nespūsă durere. Anne Elliot, atât de tânără, cunoscută de atât de puțini, să fie luată din casa ei de un străin fără relații și avere sau adusă de el într-o stare de dependență, neliniște și oboseală, care i-ar răpi tinerețea! Așa ceva nu trebuia să se întâmple: ea, care îi era prietenă și o iubea ca o mamă, având și drepturile unei mame, avea să facă tot posibilul să împiedice această uniune dezastruoasă.

Căpitanul Wentworth nu avea avere. Avusese noroc în profesia lui, dar, cheltuind cu ușurință ceea ce câștigase, nu realizase nimic. Dar spera să se îmbogățească în curând: plin de energie și avânt, credea că va avea în scurt timp o navă pe care să o conducă oriunde dorea. Fusese întotdeauna norocos și știa că tot așa va fi și mai departe. O asemenea încredere, nestrămutată în forța ei și fermecătoare prin vorbele de spirit rostite adeseori, trebuia să fie de ajuns pentru Anne, dar lady Russell avea cu totul altă părere. Temperamentul lui sangvin și cutezanța aveau alt efect asupra ei. Nu vedea în el decât o manifestare gravă a răului, care îl făcea și mai periculos. Era un tânăr strălucit, dar foarte încăpățânat. Lady Russell nu prea gusta remarcile spirituale și nimic ce putea fi imprudent sau riscant. Avea o părere proastă despre legătura lor, din toate punctele de vedere.

O asemenea împotrivire, dictată de aceste sentimente, era prea greu de combătut de către Anne. Tânără și blândă cum era, ar fi putut rezista relei-voințe a tatălui ei, doar puțin îndulcită de o vorbă sau o privire afectuoasă din partea surorii ei, dar lady Russell, pe care o iubise și pe care contase întotdeauna, nu putea, având o convingere așa categorică și o purtare așa tandră, să-i dea sfaturi proaste. A făcut-o să creadă că logodna era un lucru

gresit, nesăbuit, nepotrivit, nemeritat și fără șanse de succes. Dar nu s-a hotărât să-i pună capăt doar din prudență și egoism. Dacă nu și-ar fi închipuit că acționa mai mult spre binele lui decât al ei, cu greu ar fi putut renunța la el. Credința că fusese înțeleaptă, sacrificându-se pe sine mai mult de dragul lui, era principala ei consolare în suferința prilejuită de despărțirea definitivă. Și chiar avea nevoie de această consolare, căci a trebuit să se confrunte cu opiniile lui neconvingătoare, dar inflexibile, precum și cu sentimentul lui că a fost disprețuit și abandonat așa de brusc. Drept urmare, el a părăsit ținutul.

Legătura lor durase, de la început până la sfârșit, doar câteva luni, însă Anne a suferit mai mult timp. Atașamentul și regretele i-au umbrit orice bucurie a tinereții, ea pierzându-și înainte de vreme energia și entuziasmul.

Trecuseră mai mult de șapte ani de când se sfârșise această poveste tristă de iubire, iar timpul aproape că o vindecase pe Anne de afecțiunea deosebită pe care i-o purta. Așadar meritul principal îl avea timpul, nimeni nu o ajutase să mai schimbe locul (cu excepția unei călătorii la Bath, făcută la scurt timp după despărțire) și nu îi oferise ceva nou sau o societate diversă. Nimeni care să suporte comparație cu Frederick Wentworth, așa cum și-l amintea, nu-și făcuse apariția în cerul de la Kellynch Hall. În limitele restrânse ale societății în care trăia, nicio altă dragoste, care ar fi fost singurul leac potrivit și eficace la vârsta ei și i-ar fi adus din nou fericirea, nu avusese șansa să-i învioreze spiritul sau să-i satisfacă firea greu de mulțumit. Pe la 22 de ani, fusese cerută în căsătorie de un tânăr care, nu după mult timp, începuse să o curteze pe sora ei, deoarece aceasta i se părea mai accesibilă. Lady Russell deplânsese refuzul lui Anne, pentru că Charles Musgrove era fiul cel mai mare al unui om ale cărui avere și faimă veneau imediat după cele ale lui sir Walter și avea pe deasupra o înfățișare și un caracter foarte plăcute. Cu toate că lady Russell avea pretenții mai mari atunci când Anne avea 19 ani, la

22 de ani s-ar fi bucurat s-o vadă scăpând onorabil din casa în care tatăl era părtinitor și nedrept și stabilindu-se aproape de ea. Dar, în acest caz, Anne nu-i ascultase niciun sfat și, cu toate că lady Russell, la fel de satisfăcută ca întotdeauna de judecata ei, nu dorea să schimbe trecutul, începuse să sufere de o nerăbdare vecină cu disperarea ca Anne să se simtă atrasă de vreun bărbat cu avere și calități, pentru a ajunge într-o stare pe care ea o considera foarte potrivită fetei afectuoase, cu obiceiuri casnice.

Nu-și cunoșteau uneia alteia opiniile, nici cât de consecvente sau schimbătoare erau, asupra comportamentului lui Anne, căci nu abordaseră niciodată subiectul, dar Anne, la 27 de ani, gândea foarte diferit față de cum gândise la 17. Nu o învinovăța pe lady Russell și nici pe sine că se lăsase îndrumată de ea, dar era conștientă că nicio altă tânără care i-ar putea cere sfatul în împrejurări asemănătoare nu ar avea parte de atâta suferință ca ea, în numele unui viitor mai bun, dar nesigur. Era convinsă că, în pofida dezaprobării familiei și a îngrijorării legate de profesia lui, a oricăror eventuale temeri, amânări și dezamăgiri, ar fi fost mai fericită dacă nu rupea logodna cu el. Credea cu tărie că așa ar fi fost, ar fi avut parte de obișnuitele necazuri și temeri, poate chiar de mai multe, dar s-ar fi bucurat de o prosperitate mai timpurie decât putea fi luată în calcul. Toate așteptările și încrederea lui fuseseră justificate. Spiritul și optimismul lui păruseră să-i prevadă și să-i controleze succesul în viață. La puțin timp după ce rupseseră logodna, găsiseră de lucru și tot ce-i spusese ei se împlinise. Se remarcase prin destoinicie și fusese repede înaintat în grad, iar acum, după reușite succesive, trebuie să fi făcut o avere frumoasă. Nu avea alte surse de informare în afară de ziare și liste ale marinei, dar nu se îndoia că ajunsese un om bogat. Și, pentru că-l știa constant în iubire, n-avea niciun motiv să creadă că se căsătorise.

Cât de convingătoare ar fi putut fi Anne Elliot! Cât de puternică era dorința ei de a dărui afecțiune și căldură celui de care

se simțea atât de legată, la fel ca încrederea ei în viitor, care contrasta mult cu precauțiile sale atât de pline de spaime, încât păreau aproape să jignească însăși providența, în care nu părea să se încreadă suficient!

Cu toate aceste amintiri și sentimente, și aflându-se în asemenea împrejurări, îi era greu să audă că sora căpitanului Wentworth avea să locuiască la Kellynch Hall, fără să își amintească vechea suferință. De multe plimbări și suspine a fost nevoie ca să-i domolească tulburarea. Își spunea adesea că era o prostie, apoi se liniștea suficient ca să reziste la neconținutele discuții despre familia Croft și afacerile ei, în care nu mai vedea ceva rău. Au ajutat-o totala indiferență manifestată de cei trei prieteni care îi cunoșteau secretul din trecut și păreau să-i nege chiar și amintirea. Nu putea să nu recunoască superioritatea motivelor lui lady Russell în această privință, față de cele ale tatălui ei și ale lui Elizabeth. Se bucura că reușise să-și stăpânească sentimentele și să rămână calmă, dar în toate își făcuse loc uitarea, de oriunde ar fi venit ea. În eventualitatea că amiralul Croft închiria Kellynch Hall, se simțea din nou recunoscătoare că trecutul nu era știut decât de trei persoane, care nu suflaseră o vorbă – era aproape sigură – și avea încredere că dintre ai lui, doar fratele știa ceva despre scurta lor logodnă. Cât despre acest frate, necăsătorit pe atunci, care plecase de mult din provincie și era un om rațional, avea aproape siguranța că nicio ființă omenească nu auzise nimic de la el.

Sora lui, doamna Croft, fusese plecată din Anglia, fiindu-i alături soțului în străinătate, iar propria soră, Mary, era la școală pe vremea când se petrecuse totul. După aceea, fie din mândria sau delicatetea onora, nimeni nu făcuse nicio aluzie la idilă.

Știind toate acestea, spera ca întâlnirea cu familia Croft să nu fie cătuși de puțin stânjenitoare, întrucât lady Russell mai stătea la Kellynch Hall, iar Mary se stabilise la doar trei mile distanță.